

Innst. S. nr. 225

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.meld. nr. 8 (2005-2006)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplan)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten fremstår i dag i hovedsak som et rent og rikt havområde der økosystemenes struktur, funksjon, produktivitet og biologiske mangfold er godt bevart. For å opprettholde miljøverdiene og ressursgrunnlaget i området må aktiviteter og verdiskaping skje innenfor bærekraftige rammer.

Forvaltningsplanen skal legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av ressurser og goder i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten. Planen skal klargjøre de overordnede rammene for aktivitet i havområdet og legge til rette for sameksistens mellom ulike næringer som fiskeri, sjøtransport og petroleumsaktivitet innenfor de rammer hensynet til økosystemene setter. Forvaltningsplanen fokuserer på de miljømessige rammebetingelsene for en bærekraftig utnyttelse av havområdene. Regjeringen vil komme tilbake til spørsmål omkring næringsmessige ringvirkninger og verdiskaping på land i egne prosesser.

Regjeringen har som mål at:

- forvaltningen av Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten skal legge til rette for bærekraftig bruk av områdene og ressursene til beste for regionen og samfunnet som helhet,
- forvaltningen skal sikre at aktivitetene i området ikke truer naturgrunnlaget og dermed mulighetene for fortsatt verdiskaping i fremtiden,
- forvaltningen skal legge til rette for næringsvirksomhet som er samfunnsøkonomisk lønnsom, og

- som i størst mulig grad bidrar til verdiskaping og sysselsetting i regionen,
- virksomhet innenfor planområdet skal forvaltes i sammenheng, slik at ulike næringer tilpasses hverandre, og den samlede virksomheten tilpasses hensynet til miljøet,
- høsting av levende marine ressurser skal bidra til verdiskaping og sikre velferd og næringsutvikling til beste for det norske samfunnet,
- levende marine ressurser skal forvaltes på en bærekraftig måte gjennom en økosystembasert tilnærming,
- petroleumsvirksomheten skal bidra til verdiskaping og sikre velferd og næringsutvikling til beste for det norske samfunnet,
- det skal legges til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i området innenfor rammer og krav til helse, miljø og sikkerhet som er tilpasset hensynet til økosystemene og annen virksomhet,
- det skal legges til rette for sikker og effektiv sjøtransport som tar hensyn til miljøet og bidrar til fortsatt verdiskaping i regionen.

Regjeringen har lagt vekt på det faglige grunnlaget for forvaltningsplanen, og det er utarbeidet et felles faktagrunnlag for vurderingene av havområdet, både når det gjelder de naturmessige, miljømessige, næringsmessige og samfunnsmessige forhold. Konsekvensene av aktiviteter som kan påvirke miljøtilstanden, ressursgrunnlaget eller mulighetene for å drive annen næringsaktivitet i havområdet, er utredet. Dette gjelder først og fremst fiskerier, petroleumsvirksomhet og skipstrafikk. I tillegg er konsekvensene av ytre påvirkninger som langtransporterte forurensninger, utslipp fra landbasert virksomhet, klimaendringer og påvirkning fra aktiviteter i Russland vurdert. Regjeringen vil de nærmeste årene styrke forskningen på havområdet gjennom en strategisk satsing innenfor forskningsprogrammer i Forskningsrådet.

Regjeringen har som mål for de berørte havområdene å sikre at miljøtilstanden opprettholdes der den er god, og at den forbedres der det er identifisert utfordringer. Petroleumsvirksomhet i havområdet er underlagt skjerpede krav til utslipp. Aktiviteter i særlig verdifulle og sårbare områder skal foregå på en måte som ikke truer områdenes økologiske funksjoner eller biologiske mangfold. Truete og sårbare arter og nasjonale ansvarsarter skal opprettholdes på eller gjenoppbygges til livskraftige nivåer så raskt som mulig. Utilsiktet, negativ påvirkning på slike arter som følge av virksomhet i området, skal reduseres så langt det lar seg gjøre innen 2010.

I perioden frem til 2020 vil utfordringer knyttet til langtransportert forurensning og risiko for akutt oljeforurensning være de mest sentrale på forurensningsområdet, og det skal etableres et forum for samarbeid om miljørisiko knyttet til akutt oljeforurensning i havområdet. På lengre sikt enn 2020 antas det at menneskeskapte klimaendringer vil utgjøre den viktigste påvirkningen på alle de sentrale delene av økosystemet. Regjeringen vil sette i gang en utredning om konsekvensene av klimaendringer for havområdet, som skal knyttes nært til eksisterende forskning og overvåking, blant annet gjennom Arktisk råd.

Opphoping av miljøgifter i organismer i arktiske strøk er en helt sentral utfordring, og Regjeringen vil styrke det internasjonale kjemikaliearbeidet gjennom kunnskapsoppbygging om effekter av helse- og miljøfarlige kjemikalier, og gjennom nye initiativer i internasjonale fora som Stockholm-konvensjonen.

Det er gjennomført en rekke forebyggende tiltak innenfor sjøsikkerhet og oljevernberedskap i forbindelse med sjøtransporten i området, som må ses i sammenheng med den generelle utviklingen i retning av stadig strengere miljøkrav for sjøtransporten for å sikre den som miljøvennlig transportmåte. Regjeringen har iverksatt et arbeid med å etablere nye påbudte seilingsleder for sjøtransport om lag 30 nautiske mil fra kysten, og Regjeringen vil så snart som mulig søke FNs sjøfartsorganisasjon IMO (International Maritime Organization) om etablering av seilingsleder.

Regjeringen vil videreføre og styrke annet forebyggende arbeid, samt beredskapen mot akutt forurensning i området.

Regjeringen peker på at det er omfattende områder i Barentshavet syd hvor det kan foregå petroleumsvirksomhet innenfor gjeldende krav. Ut fra en vurdering av de særskilt verdifulle og sårbare områdene som er identifisert, og ut fra en vurdering av risikoen for akutt oljeforurensning samt forholdene til fiskeriene, vil Regjeringen etablere rammer for petroleumsvirksomheten i disse områdene.

Når det gjelder høsting av levende marine ressurser vil Regjeringen arbeide for å øke andelen av kommersielt utnyttede bestander som kartlegges, overvåkes og høstes i tråd med formaliserte forvaltningsstrategier (forvaltningsmål). Videre ser Regjeringen det som viktig å arbeide for at det etableres føre-var-gytebiomasser for alle bestander som utnyttes kommersielt, særlig bestander som er under gjenoppbygging. Kontrollen

med at høsting skjer i samsvar med etablerte kvoter skal styrkes.

Regjeringen vil styrke overvåkingen av fiskeressursene i havområdet og arbeide for at ulovlig, urapportert og uregulert fiske blir stoppet, og at det internasjonalt ikke kan omsettes eller landes ulovlig, urapportert og uregulert fisk. Arbeid med å sikre tilfredsstillende beskyttelse av korallrev i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten vil bli styrket - blant annet med en sektorovergripende nasjonal handlingsplan for korallrev. Regjeringen vil videre prioritere økt kunnskap om risiko forbundet med introduserte arter.

Regjeringen vil gjennom nært samarbeid med Russland arbeide for at hele Barentshavområdet sikres en helhetlig forvaltning, og det foreslås å styrke samarbeidet på en rekke punkter - særlig i tilknytning til den nye norsk-russiske havmiljøgruppen under Den norsk-russiske miljøvernkommissjon.

Regjeringen tar sikte på å påbegynne arbeidet med tilsvarende forvaltningsplaner for Norskehavet og Nordsjøen, og erfaringene fra forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten vil danne utgangspunkt for dette arbeidet.

Det foreslås at Norsk Polarinstitutt - i samråd med berørte myndigheter - jevnlig skal sammenstille rapporter om det faglige oppfølgingsarbeidet med forvaltningsplanen, første gang i 2010. Et formalisert, løpende overvåkingsarbeid skal skje gjennom en egen overvåkingsgruppe under ledelse av Havforskningsinstituttet og et forum for risiko under ledelse av Kystverket. Miljøverndepartementet vil koordinere Regjeringens styring med arbeidet og med den forvaltningsmessige oppfølgingen av rapportene, basert på at ansvaret for å treffe tiltak hører til de enkelte fagdepartementene. Regjeringen vil løpende vurdere behovet for oppfølging og oppdatering av planen, inkludert behovet for nye tiltak, og en tar sikte på å oppdatere hele planen i 2020 for perioden frem mot 2040.

Det er i meldingen gitt en detaljert gjennomgang av de ulike elementene i dagens forvaltning av havområdet i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten. Disse er gjenstand for omfattende regulering internasjonalt og nasjonalt i form av internasjonale avtaler, regelverk, retningslinjer, planer, programmer og økonomiske virkemidler. Det er et omfattende internasjonalt regelverk på plass for å sikre biodiversitet og for å forebygge forurensning.

Etablering av påbudte seilingsleder vil være et sentralt virkemiddel for regulering av skipstrafikken, og vil bidra til å redusere risikoen for akutt oljeforurensning fra skip. Territorialfarvannet ble 1. januar 2004 utvidet fra 4 til 12 nautiske mil, og det ble samtidig fastsatt påbudte seilingsleder i territorialfarvannet på strekningen Vardø-Nordkapp for fartøy med forurensende last.

Den forventede trafikkøkningen for fremtidig transport av petroleum og petroleumprodukter fra Russland medfører behov for å regulere trafikken lengre ut fra kysten enn det som er tilfellet i dag. Regjeringen har besluttet at Norge i løpet av våren 2006 skal søke FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) om etablering av påbudte

seilingsleder omkring 30 nautiske mil fra kysten utenfor territorialfarvannet på strekningen Vardø-Røst. I utarbeidelsen av den nøyaktige plasseringen av seilingsleden blir det i tillegg til sikkerhets- og miljøhensyn tatt hensyn til petroleumsvirksomhet og de mest intensive fiskeriområdene. I seilingsledene vil det være regler for utøvelse av fiskeri- og petroleumsvirksomhet.

Det er etablert et myndighetssamarbeid mellom Norge og Russland - både innen sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensning - for å forebygge akutte oljeutslipp og etablere en sterkere beredskap i nordområdene.

Helhetlig, økosystembasert forvaltning

Forvaltningen av Barentshavområdet er i dag spredt på flere sektorer. Det er behov for å styrke en koordinert overvåking og resultatoppfølging av området på tvers av disse sektorene. Regjeringen ønsker i tillegg å styrke samarbeidet med Russland.

Regjeringen vil:

- etablere en bredt sammensatt rådgivende gruppe for overvåking av Barentshavet, og som skal ledes av Havforskningsinstituttet og arbeide innenfor eksisterende kompetansefordeling,
- etablere et forum for samarbeid om miljørisiko knyttet til akutt forurensning i havområdet for å styrke arbeidet med miljørisikovurderinger, og som skal ledes av Kystverket,
- etablere et faglig forum med ansvar for oppfølging og koordinering av det samlede faglige arbeidet med økosystembasert forvaltning av Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, og som legges til Norsk Polarinstitutt,
- etablere en referansegruppe for arbeidet med økosystembasert forvaltning av Barentshavet,
- innføre et samordnet overvåkingssystem med indikatorer, referanseverdier og tiltaksgrenser for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, herunder intensivere overvåkingen av forurensning i de marine økosystemene,
- gjennom MAREANO-programmet arbeide for at havbunnen og dens biologiske, fysiske og kjemiske miljø i det sørlige Barentshavet fra Lofoten til grensen mot Russland kartlegges innen 2010,
- bidra til langsiktig styrking av kunnskapsgrunnlaget om sjøfuglbestandene gjennom sjøfuglprogrammet SEAPOP,
- videreutvikle kartleggingen av risikoutvikling i området,
- øke innsatsen på forskning omkring forhold som er viktige for oppfølgingen av forvaltningsplanen,
- vurdere å utrede ytterligere konsekvenser av økte CO₂-nivåer i havet og atmosfæren,
- innen 2008 sikre at det faglige arbeidet knyttet til planen kan formidles på en mer koordinert måte enn i dag gjennom videre utvikling av eksisterende IT-verktøy,
- legge frem en mer overordnet handlingsplan for forvaltnings- og miljøsam arbeidet i Nordområdene (Nordområdestrategi),

- gjennom nordområdedialoger med utvalgte land blant annet bidra til å fremme forståelse for og kunnskap om den norske helhetlige tilnærmingen til bærekraftig forvaltning av ressursene i Barentshavet, samt innhente erfaringer med helhetlig ressursforvaltning i andre land,
- ta initiativ overfor andre kyststater i det nordatlantiske området for å utvikle miljøstandarder for de felles havområdene og styrke forståelsen for bærekraftig forvaltning av de marine ressursene i Barentshavet,
- særlig styrke samarbeidet med Russland på alle nivåer og områder.

Tiltak i forhold til forurensning; rammer for petroleumsaktivitet

Miljøtilstanden i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten er ifølge meldingen i hovedsak god. Hovedutfordringene i perioden frem mot 2020, ved siden av langtransportert forurensning, er knyttet til håndtering av risiko for akutt oljeforurensning i området og videreutvikling av de ulike leddene i en økosystembasert ressursforvaltning.

Arbeid med etablering av en seilingsled om lag 30 nautiske mil fra kysten er nå igangsatt, det er viktig at dette blir gjennomført så snart som mulig.

Regjeringen mener det er viktig å gå varsomt frem med ny petroleumsvirksomhet i området. Særlig verdifulle og sårbare områder har ut fra naturfaglige vurderinger vesentlig betydning for det biologiske mangfoldet og den biologiske produksjonen i hele havområdet, og mulige skadevirkninger her kan få langvarige effekter. Dette omfatter områdene fra Lofoten til og med Tromsøflaket, Eggakanten, kysten av Finnmark, iskanten, polarfronten og kystsonen omkring Bjørnøya og resten av Svalbard. Regjeringen mener det må være høyere aktsomhet ved aktivitet i disse områdene. Ut fra en vurdering av de særlig verdifulle og sårbare områdene og risikoen for akutt oljeforurensning, vil Regjeringen etablere følgende rammer for petroleumsaktivitet i området:

Bjørnøya

- I en 65 km sone rundt Bjørnøya skal det ikke igangsettes petroleumsvirksomhet.
- Bjørnøya naturreservat utvides til territorialgrensen på 12 nautiske mil.

Iskanten og polarfronten

- I områdene ved iskanten og polarfronten skal det ikke igangsettes petroleumsvirksomhet.

Kystsonen langs Troms og Finnmark til grensen mot Russland

- I et belte på 35 km fra grunnlinjen langs kysten fra Troms II til grensen mot Russland skal det ikke igangsettes petroleumsvirksomhet.
- I området 35-50 km skal det ikke igangsettes ny petroleumsvirksomhet. Fra dette gjøres følgende unntak: Petroleumsvirksomhet i allerede tildelte

tillatelse t.o.m. 19. runde videreføres, nye utlysninger og tildelinger i TFO-området tillates, og det åpnes for utvikling av tilleggsressurser i disse områdene. Spørsmålet om petroleumsvirksomhet i området 35-50 km vil bli vurdert i forbindelse med revidering av forvaltningsplanen i 2010.

- I området mellom 50 km og 65 km fra grunnlinjen, vil det ikke være tillatt med leteboring i oljeførende lag i perioden 1. mars-31. august.

Tromsøflaket

- På Tromsøflaket gjelder begrensninger for kystsonen som følger av punkt 3.
- På Tromsøflaket utenfor 65 km vil det ikke være tillatt med leteboring i oljeførende lag i perioden 1. mars-31. august.

Nordland VII og Troms II

- Det skal ikke igangsettes petroleumsvirksomhet i Nordland VII og Troms II i denne stortingsperioden. Spørsmålet om petroleumsvirksomhet i disse områdene vil bli vurdert i forbindelse med revidering av forvaltningsplanen i 2010.
- Det er behov for å styrke kunnskapsgrunnlaget i disse områdene - ved å gjennomføre en del forsknings-/kartleggingsprosjekter.

Nordland VI

- Det skal ikke igangsettes petroleumsvirksomhet i Nordland VI i denne stortingsperioden.

Eggakanten

- Det skal ikke igangsettes petroleumsvirksomhet i denne stortingsperioden i området Eggakanten fra kanten av Tromsøflaket og nordover.
- Det skal gjennomføres kartlegging av havbunn og utbredelse av sjøfugl, samt geologisk kartlegging i dette området.

Øvrige havområder i Barentshavet

- Områder i Barentshavet syd hvor det ikke blir stilt krav/begrensninger for petroleumsvirksomheten som følge av konklusjonene på punktene over, skal ikke ha lisensspesifikke vilkår utover det skjerpede kravet om ingen utslipp til sjø under normal drift.
- Lisensspesifikke vilkår til for eksempel leteboring som er satt historisk, forsvinner.

Revisjon

Forvaltningsplanen skal være rullerende og oppdateres jevnlig. Første oppdatering vil skje i 2010.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Asmund Kristoffersen, Khalid Mahmood, Eva M. Nielsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, frå Framstegspartiet, Torbjørn Andersen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen, frå

Høgre, Børge Brende og Ivar Kristiansen, frå Sosialistisk Venstreparti, Heidi Sørensen, frå Kristeleg Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, frå Senterpartiet, Ola Borten Moe, og frå Venstre, leiararen Gunnar Kvasheim, sluttar seg til føremålet med planen, som er å leggje til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av ressursar og gode i Barentshavet og havområda utanfor Lofoten, og samstundes oppretthalde økosystema sin struktur, verke måte og produktivitet.

Komiteen viser til at norske havområder er blant de reneste og rikeste i verden. Her finner vi noen av verdens største bestander av sjøfugl, fisk og pattedyr. Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten må forbli et av verdens mest uberørte naturområder, et av verdens reneste hav, med noen av verdens rikeste fiskeresurser.

Økosystemet skal sikres som grunnlag for langsiktig verdiskaping.

Komiteen meiner alle typer næringsverksemd i desse havområda skal vere godt innanfor forsvarlege miljøpolitiske rammer. Komiteen meiner "føre-var-prinsippet" er heilt sentralt i ein forsvarleg miljøpolitikk.

Komiteen syner til svar frå olje- og energiministeren i brev til komiteen av 16. mai 2006, der han mellom anna skriv:

"Snøhvit-utbyggingen er et eksempel på hvilke lokale ringvirkninger som skapes av petroleumsvirksomheten i Nord-Norge.

3761 sysselsatte fra Nord-Norge har vært i arbeid på Melkøya, 2284 fra Vest-Finnmark. Det samlede antallet norske sysselsatte i arbeid på Melkøya har vært 10604.

I konsekvensutredningen for Snøhvit-prosjektet ble den lokale andelen av kontraktene i utbyggingsfasen estimert til om lag 600 millioner kroner. Imidlertid har Snøhvit-utbyggingen hatt større virkninger for lokalt og regionalt næringsliv enn forventet. Regionale leverandører har blitt tildelt kontrakter til en verdi av 2,8 mrd kroner. Rundt 2,1 mrd kroner har blitt tildelt leverandører i Hammerfest-regionen, mens det er tildelt kontrakter på ca. 420 og 230 millioner i Troms og Nordland fylke.

Nasjonale leverandører har blitt tildelt rundt 58 % av samlede kontraktsverdi. Leverandører fra Nord-Norge har blitt tildelt rundt 7,5 % av den samlede kontraktsverdien og leverandører fra Hammerfest rundt 5,6 %."

Komiteen meiner av den grunn at noko av denne veksten og optimismen kan tilskrivast petroleumsaktiviteten i nordområda.

Komiteen meiner ein strategisk satsing på infrastrukturiltak i regionen er naudsynt. Ei slik satsing vil etter komiteen sin oppfatning vere ein naturleg del av nordområdesatsinga. Satsing på infrastruktur er òg etter komiteen sin meining naudsynt for å kunne få ein vellukka petroleumsutvikling i Nord-Noreg.

Komiteen vil peike på at planen skal oppdaterast jamleg, fyrste gong i 2010. Dette vil sikre at planen til einkvar tid er tidsaktuell og oppdatert for framtidige avgjerdar vedrørande området. Ny kunnskap om miljøverdiane i havet og økosystema sin sårbarheit, samt

den teknologiske utviklinga, vil på denne måten kontinuerleg kunne verte ein del av ein oppdatert framtidig plan.

Komiteen vil òg peike på forvaltningsplanen som eit viktig og sentralt verktøy i samband med nordområdesatsinga. Nordområda er eit viktig strategisk satsingsområde i åra som kjem.

Komiteen viser til at både fiskerier, havbruksaktivitet, skipstrafikk og petroleumsaktivitet kan skade havmiljøet hvis påvirkningene blir for store. Skipstrafikken langs norskekysten øker, petroleumsaktiviteten er i ferd med å bevege seg nærme land og inn i mer sårbare områder, og det forventes en stor økning i havbruksnæringen. I tillegg transporteres utslipp fra landbasert virksomhet i store deler av den nordlige halvkule til våre havområder med vind- og havstrømmer. Barentshavet er svært sårbart for klimaendringer. For miljøet i havet er det summen av påvirkninger fra alle disse aktivitetene som er avgjørende.

Komiteen er godt nøgd med den nye openheit som Regjeringa har lagt til grunn ved at dei ulike fagetatane sine miljøvurderingar er gjort offentleg tilgjengelege. Dette vil i framtida virke motiverande for dei ulike aktørane.

Komiteen vil streke under kor viktig det er med offentlegheit rundt denne type informasjon. Det er viktig for organisasjonar og aktørar som det vedkjem, og det legg grunnlaget for ein god demokratisk debatt. Komiteen stiller seg bak Regjeringa sin offentlegheitsline i denne type saker.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, imøteser utredningen av konsekvensene av økte CO₂-nivåer i havet og atmosfæren, herunder forsuring av havet, endringer i klima og effektene for blant annet næringsaktivitet, utbredelse av fisk og endringer av havstrømmer.

Flertallet viser til at de menneskeskapede klimaendringene er den største miljøutfordringen verden står overfor. Klimaendringene påvirker grunnleggende livsvilkår for menneskene. Fattige mennesker er spesielt sårbare for endringer i matproduksjon, vannforekomster og bosetningsmønster.

Flertallet viser til at Norge etter at Kyoto-protokollen trådte i kraft 16. februar 2004, er forpliktet til å redusere sine samlede klimagassutslipp i femårsperioden 2008-2012. Flertallet understreker at dette bare er første skritt for å møte den globale klimautfordringen. Det er behov for langt større utslippsreduksjoner på lengre sikt, og alle land må bidra til dette.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, er nøgd med at Regjeringa har fremma ein heilskapleg plan for forvaltning og utvikling av havområda i nord der omsut til miljøet er det overordna.

Dette fleirtalet viser til at nordområda vil utvikle seg frå å vere eit tryggleikspolitisk oppmarsjområde til å verte eitt energipolitisk kraftsentrum. Dette inneber at området vert ståande ovafor store mil-

jøpolitiske utfordringar. Samstundes er områda i Arktis dei som raskast og tydeligast vil bli råka av menneskeskapede klimaendringar, og som er trua av langtransporterte forureiningar frå miljøgifter. Dette har vore med å endra fokuset hjå andre statar i regionen. Dette fleirtalet ser av den grunn òg planen som eit ledd i ivaretaking av norske økonomiske, miljømessige og tryggleikspolitiske interesser i nord som skal prioriterast høgt i tida som kjem, òg som må sjåast i nær samanheng med kvarandre.

Dette fleirtalet har merka seg at innbyggjartalet i 2005 auka i Nord-Noreg for fyrste gong sidan 80-talet. Næringslivet i deler av landsdelen går bra. I mange område i Nord-Noreg er pessimisme og fråflytting no erstatta av optimisme og vekst.

Dette fleirtalet vil streke under at ei økologisk forsvarleg forvaltning av område i dag, ikkje er det same som ei forsvarleg forvaltning i framtida. I dag manglar me kunnskap vedrørande desse områda på mange punkt. Ulike type faginstansar, mellom anna Havforskningsinstituttet og Polarinstituttet, vil verte sentrale i søken etter meir kunnskap om desse områda i framtida. Gjennom det arbeidet SEAPOP og MARE-ANO er tiltenkt i planen vil ein òg kunne utvide kunnskapshorisonen i framtida.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er kjent med at regjeringa Bondevik II starta opp arbeidet med planen. Fleirtalet er av den grunn tilfreds med at noverande regjering har slutført dette arbeidet og kome fram til ein framtidsretta og god forvaltningsplan.

Fleirtalet meiner forvaltningsplanen legg til rette for ei god forvaltning av miljø og naturressursar. Dette vil kunne gje den nordlege landsdelen gode utviklingsmoglegheiter i tida som ligg føre oss.

Fleirtalet ser framlegginga av forvaltningsplanen som eit ledd i Regjeringa si satsing på nordområda.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre deler ikke den generelle optimismen om befolkningsutviklingen i Nord-Norge. Oppslag i Nationen 6. juni 2006 viser at befolkningsreduksjonen i Finnmark og Nordland var dobbelt så stor som befolkningsøkningen i Troms de siste fem årene. Disse medlemmer viser spesielt til at fraflyttingstendensen er spesielt stor i flere av de områdene hvor Regjeringen velger ikke å åpne for petroleumsvirksomhet. Disse medlemmer har samtidig merket seg at befolkningsutviklingen er positiv i mer tettbygde områder med god industri/næringsutvikling og/eller ny petroleumsvirksomhet.

Disse medlemmer viser til at verden står overfor et økende energibehov i årene fremover. Disse medlemmer har merket seg at Det internasjonale energibyrådet (IEA) anslår at verden vil ha behov for minst 60 pst. mer energi de neste 30 årene. To tredjedeler av denne økte etterspørselen vil komme fra utviklingsland. Disse medlemmer har merket seg den senere tids raske økning i verdensmarkedsprisen på

råolje, og at oljeprisen nå er rundt 70 dollar pr. fat - mot for kun få år siden å ha ligget rundt 20-30 dollar pr. fat. Disse medlemmer viser til at sterk økonomisk vekst i Kina og andre utviklingsland er en viktig årsak til økningen i oljeprisen. Det er etter disse medlemmers mening grunn til å tro at etterspørselen etter olje og gass vil fortsette å øke de kommende årene.

Disse medlemmer har merket seg at om lag 25 pst. av verdens uoppdagede ressurser av olje og gass antas å ligge i arktiske områder. Blant annet er det antatt at det ligger store ressurser i det nordlige Russland, herunder russisk del av Barentshavet. Disse medlemmer peker i den forbindelse på de enorme gassressursene som er påvist i det russiske Sjtokmanfeltet. Dette innebærer at det etter alt å dømme vil bli omfattende olje- og gassvirksomhet i Barentshavet og andre arktiske områder i årene fremover, uavhengig av hva norske myndigheter måtte beslutte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre peker på at norsk suverenitetshevdelse i nordområdene er av stor betydning for å sikre våre nasjonale interesser. Uavhengig av Norges posisjon vil det skje en økende industrialisering i de polære områdene i fremtiden. Nordområdene vil bli stadig mer strategisk viktig i forholdet mellom USA, EU og Russland. Dette vil gi økt internasjonal interesse også for Norges territorier og ressurser. En god ressurs- og miljøforvaltning i forvaltningsplanens virkeområde forutsetter respekt for norsk jurisdiksjon og norsk rett til overhøyhet i forvaltning av områdene. Norge må ha en bred dialog med bl.a. EU, Russland og USA - både på det diplomatiske, næringsmessige, miljørelaterte og energipolitiske plan, som bidrar til forståelse og aksept for Norges rolle og initiativ i nordområdene. Økt kommersiell aktivitet og næringslivsmessig tilstedeværelse i nord vil være et bidrag til økt suverenitetshevdelse. Samtidig bør det militære nærværet sikres.

Disse medlemmer peker på at det nærværet primært bør styrkes med økt luftovervåkning og kystvaktaktivitet, men også at marinens tilstedeværelse er av stor betydning. Disse tiltakene må også sees i sammenheng med kampen mot uregulert fiske.

Disse medlemmer er svært urolig for at det foregår betydelig uregulert, ulovlig og ikke rapportert fiske i forvaltningsplanens virkeområde. For enkelte arter kan så mye som 20 pst. av fangsten skje utenfor et lovlig forvaltningsregime.

Disse medlemmer peker på at det er av største betydning at Regjeringen setter et sterkt fokus på denne problematikken, og at dette ikke kan løses uten i tett samarbeid med både Russland og EU. Et tiltak kan være å arbeide for en felles europeisk utestenging av fartøyer fra rederier som deltar i det ulovlige fisket. Samtidig må det sammen med Fiskarlaget finnes frem til ordninger som kan bidra til redusert utkastning fra norske fartøyer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre

peker på at også noen norske fiskere opptrer på tvers av norsk lov, men at det må poengetes at dette i hovedsak dreier seg om fartøyer hvis flaggland ikke har forvaltningsinteresser i Nord-Atlanteren. Det hevdes imidlertid fra Havforskningsinstituttet at så mye som 700 millioner i verdier årlig kastes fra norske fiskefartøyer. Dette er å anse som tyveri fra de lovlige aktørene, miljøet og fellesskapet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at regjeringen Bondevik II la frem stortingsmeldingen om havmiljø - St.meld. nr. 12 (2001-2002) Rent og rikt hav. Meldingen la opp til en langsiktig og helhetlig politikk for beskyttelse av hav- og kystmiljøet, og at dette skulle skje gjennom en økosystembasert og sektorovergripende tilnærming. Denne meldingen la et viktig grunnlag for arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre understreker at Norge må gjennomføre nasjonale tiltak for å få ned klimagassutslippene. Norge skal være en internasjonal pådriver for å bringe klimaarbeidet videre. Disse medlemmer er derfor bekymret for at de norske klimagassutslippene øker. De norske utslippene ligger i dag om lag 11 pst. over Kyoto-forpliktelsene. Tall fra SSB viser at den største bidragsyteren til de norske utslippene er oljeindustrien. Disse medlemmer mener at all petroleumsvirksomhet i Barentshavet, Nordsjøen, Norskehavet og eventuelt også andre steder, må foregå innen Norges nåværende og fremtidige klimaforpliktelser.

Kunnskap

Komiteen sluttar seg til at forvaltningsplanen skal vere eit rammeverk for utviklinga av havområda i nord. Komiteen sluttar seg til at det vert lagt opp til regelmessige rulleringar og oppdateringar av planen i tida som kjem.

Komiteen sluttar seg òg til tilnærminga med innføring av eit samordna overvakingssystem med indikatorar, referanseverdiar og tiltaks grenser som vil kunne gjere det mogleg å fylgje status i utvikling i økosystema. Dette er eit av hovudgrepa for ein kunnskapsbasert forvaltning.

Komiteen sluttar seg òg til at ein skal utarbeide liknande planer for andre havområde.

Komiteen merkar seg òg den rivande teknologiske utvikling som finn stad på nær sagt alle område i vårt samfunn. Teknologisk utvikling og auka kunnskap vil kunne opne opp for framtidige moglegheiter i området som me i dag ikkje klarar å sjå for oss.

Komiteen viser til den nasjonale Artsdatabanken, som skal bearbeide og formidle kunnskap om biologisk mangfald til alle aktuelle samfunnsaktørar i Noreg.

Komiteen meiner det vil vere tenlig at programmer som MAREANO og SEAPOP samarbeider med Artsdatabanken om formidling av kunnskap/data når det gjeld områda frå Lofoten til Barentshavet.

Komiteen er kjent med at Artsdatabanken arbeider med ein ny nasjonal raudliste for trua artar som skal være ferdig i 2010, og at det då vil være viktig å kanalisere ny kunnskap om artar inn i Artsdatabanken. Ny kunnskap må òg samordnast med Artsdatabanken sitt arbeide i høve til risikovurderingar knytt til framande artar, og utarbeiding av ein fagleg inndeling av marine naturtyper i Noreg.

Komiteen mener at et godt kunnskapsgrunnlag er en betingelse for en bærekraftig, økosystembasert forvaltning av våre kyst- og havområder.

Komiteen understreker at det har vært gjort et omfattende utredningsarbeid i forkant av meldingen. Forvaltningsplanen baserer seg blant annet på utredninger av konsekvenser av petroleumsvirksomhet, fiskerier og skipstrafikk, i tillegg til en utredning av andre ytre påvirkninger som langtransporterte forurensninger, utslipp fra landbasert virksomhet, introduksjon av fremmede artar og påvirkninger fra aktiviteter i Russland. Vi har et godt faglig grunnlag om havområdene i dag, men betydelig behov for satsing for å dekke kunnskapsbehov.

Komiteen ser at det er behov for økt utdanning for å kvalifisere unge til de jobber som vil komme med bakgrunn i økt aktivitet. Det er særlig behov for økt utdanning innen tekniske fag på ingeniørnivå.

Komiteen mener det er viktig at Nord-Norge gis muligheter til å videreutvikle kompetansen som i dag finnes i landsdelen når det gjelder drift, leting, ledelse og HMS-arbeid innen petroleumssektoren. Det er viktig at landsdelens egne FoU-miljøer gis anledning til å utvikle nisjekompetanse innenfor de mange FoU-aspekter som petroleums- og energiaktivitetene representerer.

Problemstillinger f.eks. knyttet til arktisk klima, miljøovervåking og polarkompetanse er det naturlig at nordnorske FoU-miljøer gis sentrale utrednings-, forsknings- og overvåkingsoppgaver.

Komiteen støtter den posisjonen og de oppgaver som for eksempel Polarinstituttet i Tromsø er gitt i forvaltningsplanen, men minner samtidig om at det er viktig at andre FoU-miljøer i landsdelen blir involvert i den samlede nordområdesatsinga.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre støtter den posisjonen og de oppgaver som f.eks. Polarinstituttet er gitt, men vil minne om at det er viktig at FoU-miljøene ved Universitetet i Nord-Norge, høgskolene og FoU-miljøene i Harstad, Narvik, Alta og Bodø blir involvert i et slikt FoU-løft.

Komiteen vil framheve kunnskapsaspektet i forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen er et rammeverk for framtidig utvikling av havområda i nord. Før ein fattar avgjerder knytt til det einskilde området, er det overordna at ein innehar kunnskap om kva eventuell aktivitet i området vil kunne føre med seg.

Komiteen viser til praksis i konsesjonsrundene på norsk sokkel, og forutsetter at det alltid hentes inn

miljø- og fiskerifaglige råd fra underliggende etater av Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet.

Komiteen støtter praksisen med at de miljø- og fiskerifaglige rådene er tilgjengelige for offentligheten.

Komiteen støtter Regjeringens arbeid for å styrke internasjonalt kjemikaliearbeid. Komiteen mener også det er viktig med en forsterket innsats for å sikre det biologiske mangfold.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre mener videre at de miljø- og fiskerifaglige rådene skal inneholde forslag til hvilke blokker man bør unngå å lyse ut på grunn av konflikter knyttet til miljø og fiskeri, samt anbefalinger om eventuelle avbøtende tiltak, for eksempel boretidsbegrensninger.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, meiner at framtidige avgjerder i området skal vere kunnskapsbaserte. Det er brei semje om at ein manglar vesentleg kunnskap innanfor mange område i dei sårbare områda.

Fleirtalet syner til forvaltningsplanen og meiner det er naudsynt med innhenting av kunnskap før ein fattar endeleg avgjerd om forvaltninga av dei einskilde områda. Fleirtalet meiner kunnskap og kunnskapsinnhenting er heilt grunnleggjande for ein kunnskapsbasert forvaltning.

Fleirtalet understreker at det er betydelig behov for satsing for å dekke kunnskapshull om hvordan økosystemene fungerer, og hvordan de ulike menneskelige inngrep samvirker på miljøet. Dette erkjennes også i meldingen, der det heter at "det er kunnskapsbehov knyttet til en rekke aspekter ved de marine økosystemene". Miljøet i kyst- og havområdene i nord er spesielt sårbart. Samtidig påvirkes dette miljøet av klimændringer, miljøgifter, skipsfart, fiskeri- og petroleumsaktivitet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er selvsagt innforstått med at avgjørelser som fattes skal baseres på kunnskap. Disse medlemmer mener at dette må være en forutsetning i alle saker hvor avgjørelser skal tas, og at man avveier ulemper og fordeler, risikoelementer og positive/negative konsekvenser. Det ekstraordinære fokuset man velger å legge på ordet "kunnskap" i denne saken, tolker disse medlemmer mest som et forsøk på å skjule politiske uenigheter internt i regjeringskollegiet. Disse medlemmer viser til at Regjeringen utfra kunnskapshensyn utsetter å ta en beslutning om aktivitet i Nordland VII og Troms II, men nekter å tillate gjennomføring av en helhetlig konsekvensanalyse, som nettopp har til hensikt å få systematisk tilgang til mer kunnskap.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til regjeringen Bondevik IIs satsing på

petroleumsforskning. Disse medlemmer mener det er behov for forskning og utvikling for å kunne drive petroleumsaktivitet på en måte som i størst mulig grad skåner miljøet og fiskeriene. I statsbudsjettet for 2006 økte regjeringen Bondevik II bevilgningene til petroleumsforskning på om lag 100 mill. kroner. Sammen med økningen fra 2005 på 100 mill. kroner, innebar det at petroleumsforskningen økte med om lag 200 mill. kroner, til 400 mill. kroner på to år. Målet med satsingen var å sikre at petroleumsforskningen fortsatt ville være en vesentlig bidragsyter til finansieringen av velferdssamfunnet til industriell utvikling i hele landet og til å ivareta miljø- og fiskeriinteresser.

Disse medlemmer viser til at potensialet i forbindelse med olje- og gassvirksomheten er stort både for offshore leverandørindustrien og nedstrømsvirksomheten og deres underleverandører.

Disse medlemmer understreker for øvrig at Regjeringen må sette av tilstrekkelig midler til å styrke kunnskapsgrunnlaget innenfor miljø- og klimavitenskap, rettsvitenskap innenfor sjøfarten og marinøkologi, samt at Regjeringen må sørge for at det settes av nok midler til å sikre en videre kartlegging, koordinering og oppfølging av forvaltningsplanen.

Disse medlemmer vil påpeke at forskningsmiljøene er avhengig av langsiktig og forutsigbar finansiering i sitt arbeid.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen bevilge tilstrekkelig med midler til å dekke kunnskapsbehovet knyttet til den helhetlige forvaltningen av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten i forbindelse med statsbudsjettet for 2007."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at samtidig som den teknologiske utviklingen innen petroleumsnæringen åpner for stadig nye metoder for petroleumsutvinning, gir forskning oss mer kunnskap om virkningen på økosystemene som følge av petroleumsvirksomheten. Bedre teknologi og økt kunnskap gjør at det kan være mulig å overkomme tidligere begrensninger olje- og gassvirksomheten har stått overfor. Dette innebærer at områder der det har vært begrensninger i forhold til olje- og gassvirksomhet, på et senere tidspunkt kan åpnes for petroleumsaktivitet. Disse medlemmer er derfor mot at det etableres områder med permanente begrensninger på olje- og gassvirksomhet, og at de områder der det i forvaltningsplanen etableres begrensninger på olje- og gassvirksomhet på et senere tidspunkt igjen vurderes med tanke på å oppheve disse begrensningene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at teknologiutvikling innen oljebransjen er særdeles viktig for fremtidig verdiskapning for nasjonen og den globale konkurranseevnen i næringen. Slik teknologiutvikling har betydelig positive ringvirkninger for næringslivet for øvrig. Forholdene må derfor legges til rette for å hindre oppsplitting av de tekno-

logi- og kompetansemiljøer det har tatt mange tiår å bygge opp. Staten er den desidert største aktøren på norsk sokkel. Disse medlemmer mener staten bør ta et langt større ansvar for FoU innen petroleumsnæringen, og disse medlemmer er ikke imponert over størrelsen på statens årlige bevilgninger til teknologiutvikling, til tross for en viss økning under regjeringen Bondevik II.

Disse medlemmer mener det bør opprettes et energi- og petroleumsforskningsfond for å sikre langsiktigheten i denne forskningen, og viser til Fremskrittspartiets forslag om et petroleumsforskningsfond i Budsjett-innst. S. I (2005-2006).

Komiteens medlemmer fra Høyre har merket seg den historiske satsingen på petroleumsforskning som regjeringen Bondevik II la opp til med bevilgninger over statsbudsjettene for 2005 og 2006 på om lag 100 mill. kroner årlig - fra om lag 200 mill. kroner i statsbudsjettet for 2004 til nær 400 mill. kroner i sitt forslag til statsbudsjett for 2006.

Disse medlemmer har videre merket seg regjeringen Bondevik IIs målsetting om at den offentlige støtten til petroleumsforskning økes til om lag 600 mill. kroner årlig i løpet av stortingsperioden 2005-2009. En slik satsing er i tråd med anbefalingene fra næringen og fra Forskningsrådet.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen legger til grunn at forvaltningsplanen skal oppdateres i 2010. En viktig idé bak den helhetlige forvaltningsplanen skulle være langsiktighet, og at virkemidlene skulle sees under ett også i et langsiktig perspektiv. Disse medlemmer mener det er uheldig at Regjeringen legger opp til en rullering av planen allerede etter tre og et halvt år, etter Stortingets behandling. Ved rullering av planen er det etter disse medlemmers oppfatning nødvendig å ha et best mulig grunnlag for å kunne foreta denne oppdateringen. Det må derfor satses ytterligere på å dekke kunnskapshullene vi har i dag.

Disse medlemmer vil påpeke at et av de viktigste aspektene ved en helhetlig forvaltningsplan er å bidra til en langsiktig avklaring og en balanse mellom petroleumsaktivitet, miljø-, nærings-, og fiskeriinteresser i havområdet utenfor Lofoten og Barentshavet.

Disse medlemmer ønsker petroleumsaktivitet i området, noe som vil bidra til verdiskapning og sysselsetting i Nord-Norge. En åpning for utbygging i enkelte områder må imidlertid balanseres mot petroleumsfrie soner der hvor miljøet er mest sårbart og hvor konfliktnivået er høyest mellom de ulike interessene. Områder hvor kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig må settes på vent i forhold til petroleumsaktivitet.

Disse medlemmer viser til at Regjeringens forvaltningsplan åpner for aktivitet i store deler av Barentshavet, og at noen områder settes på vent etter som kunnskapsgrunnlaget bør styrkes, men at petroleumsfrie soner uteblir i de områdene hvor både det faglige grunnlaget og sterke interessekonflikter tilsier det.

Sett i lys av en helhetlig forvaltning av havområdet utenfor Lofoten og Barentshavet, vil disse medlemmer derfor påpeke at Regjeringens forvaltningsplan ikke gir langsiktig avklaring og forutsigbarhet mellom de ulike interessene.

Ved rullering av forvaltningsplanen, både i 2010 og senere, mener disse medlemmer det er viktig at ny forskning tas med i bakgrunnsmateriale. Spesielt gjelder dette klimaendringenes påvirkning på økosystemene i nord.

Helhetlig, økosystembasert forvaltning

Komiteen vil peike på at Norge kan sette den beste internasjonale miljøstandard i området fra Lofoten til Barentshavet, mellom anna med kravet til "nullutslipp" for hele området i tida framover.

Komiteen har òg merka seg at Regjeringa vil sette i verk ein rekkje tiltak for å styrke ein heilskapleg og økosystembasert forvaltning.

Tiltaka beskrivi i planen er:

- etablere en rådgivende gruppe for overvåking av Barentshavet for å bidra til koordinering av den foreslåtte overvåkingen.
- etablere et forum for samarbeid om miljørisiko knyttet til akutt forurensning i havområdet for å styrke arbeidet med miljørisikovurderinger.
- etablere et faglig forum med ansvar for oppfølging og koordinering av det samlede faglige arbeidet med økosystembasert forvaltning av Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten. Arbeidet med å etablere og lede dette legges til Norsk Polarinstitutt.

Komiteen sluttar seg til desse tiltaka.

Komiteen vil peke på de utfordringer olje- og gassvirksomhet i Barentshavet og andre arktiske områder kan medføre for det sårbare miljøet i arktiske områder, og viktigheten av å bevare den unike flora og fauna i dette området. Komiteen mener at dette stiller særlig høye krav til miljøstandarder ved olje- og gassutvinning i de nordlige havområder.

Komiteen viser til at regjeringen Bondevik II startet arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen. Formålet med en helhetlig forvaltningsplan er nettopp at påvirkninger av havmiljøet vurderes samlet på tvers av sektorer. Komiteen mener dette er en svært viktig reform i norsk miljøpolitikk og ressursforvaltning. Med en helhetlig forvaltningsplan kan det etableres rammebetingelser som gjør det mulig å balansere næringsinteressene knyttet til fiskeri, sjøtransport og petroleumsvirksomhet innen rammen av en bærekraftig utvikling.

Komiteen stør òg tilnærminga i planen med felles fagleg grunnlag. Dette inneber felles faktagrunnlag, utgreiing av konsekvensar, vurdering av areal og samla påverknad på økosystema og andre næringar, samt involvering frå dei interessegrupper som det vedkjem.

Den norske forvaltningsplanen blir et viktig referansedokument, ikke minst fordi den er sektorovergripende. Komiteen håper denne planen også kan bli et

viktig utenrikspolitisk dokument. Norge forvalter mange ressurser i nord i samarbeid med Russland, og også Russland er i ferd med å utnytte petroleumsressursene i sine havområder. Dermed er det ikke bare vår egen aktivitet i nordområdene som kan gi konsekvenser for økosystemene. Norge har nå muligheten til å etablere en havforvaltning som viser at vi tar et helhetlig ansvar for Barentshavet og våre felles ressurser og sikre et utsatt havmiljø og verdifulle fiskeribestander.

Komiteen viser til at uønsket spredning av fremmede organismer betraktes som en av de største truslene mot det marine miljø i global sammenheng. Dette vil også være tilfelle for områdene utenfor Lofoten og Barentshavet. Inntak og utslipp av ballastvann og sedimenter fra skip i internasjonal trafikk er i dag den aktiviteten som medfører størst risiko for utilsiktet introduksjon og spredning. For å redusere risikoen for slik spredning vedtok IMO i 2004 en internasjonal konvensjon om kontroll og håndtering av ballastvann og sedimenter fra skip (ballastvannkonvensjonen). Konvensjonen er utformet uten kjent effektiv teknologi for ballastvannsbehandling. Det gir store muligheter for utvikling av ny teknologi i et stort marked. Nye teknologiske løsninger er dessuten avgjørende for konvensjonens ikrafttredelse og måloppnåelse.

Komiteen ser fram til en snarlig ratifisering av ballastkonvensjonen, og at Regjeringen sørger for nødvendig lovgrunnlag for tiltak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer i denne sammenheng følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest ratifisere ballastvannkonvensjonen."

Komiteen peker på at gjennom vår mer enn 30 år lange olje- og gasshistorie har norsk petroleumsnæring opparbeidet seg en kompetanse og miljøstandard innen olje- og gassutvinning i nordlige havområder som er ledende i verden.

Komiteen er opptatt av at forvaltningsplanen ivaretar miljøhensyn og verdiskapningspotensialet på en bærekraftig måte.

Komiteen støtter ambisjonen om å lage tilsvarende planer for de andre havområdene.

Komiteen vil legge til rette for bredde og mangfold i næringsutviklingen i landsdelen, med sameksistens mellom ulike næringer, særlig fiskeri, sjøtransport og petroleumsaktivitet. Verdiskapning må skje gjennom bærekraftig bruk av ressurser og goder i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten. Utvinning, foredling og transport av energiressurser, fiske og havbruk samt reiseliv er en viktig del av grunnlaget for bosetting i nord. Det er en gjensidig avhengighet mellom disse næringene for å kunne være bærekraftige.

Komiteen mener det må være et grunnleggende hensyn i norsk nordområdepartikk å sikre at Norge kan bevare, høste og videreforedle disse verdiene også i fremtiden. Nordområdene bør være et foregangs-

råde for bærekraftig utvikling. Det må etableres et tett samarbeid mellom næringsliv, forvaltning og forskning og høyere utdanning. Komiteen understreker at de ulike næringene er avhengige av at lokalsamfunnene forblir livskraftige, og at ungdom og kompetanse blir værende i landsdelen.

Komiteen mener petroleumsvirksomheten i Barentshavet må følge verdens høyeste miljø- og sikkerhetsstandarder.

Komiteen mener teknologien må forbedres slik at nullutslipp er mulig, og miljøkonsekvensene ved utslipp bør kartlegges. Føre-var-prinsippet må legges til grunn når det gjelder miljøbelastningen i området. Det eksisterende nullutslippsregimet for havområdet utenfor Lofoten og Barentshavet må så langt det er mulig også gjelde landanlegg.

Komiteen ber Regjeringen videreføre implementeringen av strategien fra ministermøtet i 1998 med landene i OSPAR-konvensjonen (konvensjonen for beskyttelse av det marine miljø for Nordøst-Atlanten) når det gjelder radioaktivt materiale.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, understreker at man ved petroleumsvirksomhet ikke må starte produksjonen før miljøaspektet er ivaretatt. Petroleumsvirksomheten må drives etter nullutslippsprinsippet for alt av miljøgifter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre peker på at gjennom et fortsatt høyt aktivitetsnivå på olje- og gassvirksomheten på norsk kontinentalsokkel og utvidelse av petroleumsvirksomheten til Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, kan norsk petroleumsnæring ytterligere videreutvikle sin kompetanse og sette en miljøstandard for olje- og gassutvinning i arktiske områder også utenfor norsk territorium.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre konstaterer at forvaltningsplanens hovedfokus er på de miljømessige rammebetingelser, og derfor ikke behandler nærmere de næringsrettede ringvirkninger og verdiskapning på land. Disse medlemmer viser likevel til at ressurspotensialet for Nord-Norge er stort, og at det representerer enorme verdier med potensial for store lokale og nasjonale ringvirkninger. En forvaltningsplan bør også ha fokus på god forvaltning av de naturressurser som planen omfatter.

Disse medlemmer mener petroleumsvirksomheten må drives etter nullutslippsprinsippet for alt av miljøgifter. Det må imidlertid ikke være utslipp av olje, kjemikalier, produsert vann, scale (radioaktivt belegg), radionuklider eller spormetaller. Det må ikke slippes ut produsert vann til sjø i forbindelse med drift av feltene.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen innføre nullutslippsregimet for havområdet utenfor Lofoten og Barentshavet for landanlegg tilknyttet petroleumsvirksomheten."

Oljevernberedskap; seilingsleder

Komiteen viser til at forvaltningsplanen har som formål å klargjøre de overordnede rammene for aktivitet i havområdene og legge til rette for sameksistens mellom ulike næringer som fiskeri, sjøtransport og petroleumsvirksomhet innenfor rammene økosystemet setter. Petroleumsvirksomheten og den generelle økning i sjøtransport langs kysten gjør at vi trenger bedre beredskap. Ved å ruste opp oljevernberedskapen kan en forebygge konsekvensene av ulykker.

Komiteen vil trekke frem betydningen av frivillig innsats i strandsoneberedskapen ved akutt forurensing. Erfaring fra store oppryddingsaksjoner viser at antall hender i arbeid er avgjørende for hvor raskt oljeskader i strandsonen kan begrenses. Komiteen vil peke på at omfattende frivillig innsats er helt nødvendig. Effekten av slik innsats blir langt større hvis frivillige er trent i oljevern og effektivt kan gå inn i den statlige kommandolinjen under oljevernoperasjoner.

Komiteen vil i den forbindelse peke på nødvendigheten av at fylkesmennene i samarbeid med kommunene legger til rette for organisert opplæring av frivillige til innsats i oljevernet.

Komiteen erkjenner at som ein konsekvens av aktivitetene i området - både på norsk og russisk side - er det naudsynt at sjøfarten i området vert handtert på ein forsvarleg måte. Oljevernberedskapen i området, både med omsut til skipstrafikk og petroleumsvirksomhet, skal til einkvar tid vere oppdatert.

Komiteen viser til at forvaltningsplanen har som formål å klargjøre de overordnede rammene for aktivitet i havområda og legge til rette for sameksistens mellom ulike næringer som fiskeri, sjøtransport, petroleumsvirksomhet innenfor rammene økosystemene setter. Petroleumsvirksomheten og den generelle økningen i sjøtransport langs kysten gjør at vi trenger bedre beredskap. Ved å ruste opp oljevernberedskapen kan ulykker forebygges, og helse- og miljøfølgene av eventuelle ulykker reduseres. Komiteen understreker myndighetenes ansvar og viktigheten av et godt oljevern langs hele kysten.

Komiteen viser til forvaltningsplanen hvor Regjeringen vil etablere påbudte seilingsleder på strekningen Vardø-Røst om lag 30 nautiske mil fra kysten. Tiltaket vil styrke sjøsikkerheten i området og bidra til lavere miljørisiko ved sjøtransporten, noe komiteen ser på som positivt.

Komiteen viser til at Regjeringen vil videreføre arbeidet med sjøsikrings- og oljevernberedskapstiltakene foreslått i St.meld. nr. 14 (2004-2005), herunder å opprettholde en tilfredsstillende slepebåtberedskap, noe som er positivt. Når en båt først har havnet i havnød, med påfølgende risiko for en ulykke og utslipp, er det særdeles viktig at det finnes en beredskap som er i stand til å hindre en ulykke. Under en slik hendelse er det av avgjørende betydning at det er etablert en tilfredsstillende slepebåtberedskap, og at responstiden er akseptabel.

Komiteen viser til at påbudte seilingsleder endrer noen av de økonomiske forutsetningene for en tilfredsstillende forebyggende beredskap ved at slepebåter får mer tilgjengelig responstid.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er tilfreds med at trafikksentralen for Nord-Norge som etableres i Vardø, vil ha driftstart i 2007.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sluttar seg til Regjeringa sine planar om oppretting av seglingslei for sjøtransport om lag 30 nautiske mil frå land.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener Regjeringens satsing på oljevernberedskap er for lite konkret.

Disse medlemmer ber Regjeringen styrke tilgjengelige midler til opplæring av frivillige til innsats i oljevernet. Disse medlemmer er også forundret over at Regjeringen ikke har vist vilje til å støtte WWFs prosjekt "Ren kyst", som er et eksempel på et viktig tiltak som bør sikres langsiktige og tilstrekkelige rammevilkår.

Disse medlemmer mener for øvrig det er grunn til å heve ambisjonene for slepebåtberedskapen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at en samlet komité understreker betydningen av frivillig innsats i strandsonoberedskapen. Disse medlemmer mener miljøvernorganisasjoner/petroleumsnæringen i størst mulig grad må involveres i dette arbeidet, og at man unngår en situasjon hvor kommuner og fylkeskommuner monopoliserer denne oppgaven. Disse medlemmer mener at det private initiativet er svært viktig, også innen oljevernberedskapen, og at mannskapene som får opplæring, vil være et verdifullt bidrag i arbeidet for å begrense skadene på dyre- og plantelivet langs kysten ved et oljeutslipp.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er skuffet over at Regjeringen sviktet på gjennomføringen av dette tidligere i år da WWF søkte om støtte på dette området. Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Innst. S. nr. 205 (2005-2006) om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2006..

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg, og beklager, at Regjeringen opprinnelig søkte FNs sjøfartsorganisasjon IMO om en påbudt seilingsled så nær som 14 nautiske mil fra Finnmarks-kysten og inntil 18 nautiske mil fra kysten utenfor Øst-Finnmark. Disse medlemmer mener at en slik led ville komme i konflikt med viktige miljø- og fiskeriinteresser i områdene.

Disse medlemmer ser det som positivt at Regjeringen etterfulgte opposisjonens og miljø- og fiskeriinteressenes kritikk mot dette opplegget, og dermed la leden lengre ut på deler av strekningen. Disse med-

lemmer vil imidlertid påpeke at Regjeringen fremdeles velger å legge deler av leden inntil 18 nautiske mil fra kysten av Øst-Finnmark. Disse medlemmer mener at Regjeringen gjennom dette undergraver det faglige grunnlaget og de anbefalingene forvaltningsplanen kommer med.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre vil på denne bakgrunn foreslå at:

"Stortinget ber Regjeringen justere de påbudte seilingsledene i tråd med anbefalingene i forvaltningsplanen så snart som praktisk mulig."

Disse medlemmer viser til forslaget fra Regjeringen om at nedre grense for fartøy som skal omfattes av påbudet om seilingsled, skal settes til 5 000 bruttonn. Disse medlemmer viser videre til høringsuttalelsen fra Norges Fiskarlag 28. februar 2006, om at fartøystørrelse alene ikke er avgjørende, men at de fartøy som fortsatt gis anledning til å seile innenfor ikke fører farlig eller forurensende last, eller på annen måte kan medføre fare for fiskeflåte eller forurensing. Disse medlemmer støtter dette, og ber Regjeringen om å ta med også dette hensynet i sin beslutning om hvilke båter som skal omfattes av påbudet om seilingsled.

Disse medlemmer mener det er viktig at seilingsledene ligger innenfor dekningen av Kystverkets AIS-kjede (automatisk identifikasjonssystem). Disse medlemmer er kjent med at denne i dag har en dekning på om lag 30 nautiske mil fra land. Disse medlemmer mener man bør prioritere å forbedre deknningen av Kystverkets AIS-kjede, fremfor å legge seilingsleden nærmere land.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til en nylig publisert rapport "Nasjonal slepebåtberedskap", utarbeidet av Kystverket og Kystvakten, som beskriver en rekke tiltak for å oppnå en tilfredsstillende slepebåtberedskap. Rapporten viser blant annet til at det er lavere slepebåtberedskap på strekningen Lofoten-Finnmark om sommeren, hvor kystområdene er dokumentert som særlig sårbare i forvaltningsplanen, og at det er behov for styrking av beredskapen langs hele kysten av Nord-Norge inkludert Svalbard.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn foreslå:

"Stortinget ber Regjeringa snarest sikre en slepebåtkapasitet som tar hensyn til det sårbare kystmiljøet langs hele norskekysten - med en normal responstid på 6 timer, og maksimalt 12 timer."

Disse medlemmer viser til at rapporten beskriver en rekke tiltak for å styrke den forebyggende beredskapen, herunder:

- helårig beredskap på tre slepebåter i Troms og Finnmark
- operasjon av et fartøy i sommerhalvåret rundt Svalbard, samt inngåelse av avtale om bruk av taubåter tilknyttet Store Norske Spitsbergen Grubekompani.

Disse medlemmer mener anbefalingene er godt begrunnet, og ber Regjeringen gjennomføre tiltakene snarest.

Komiteen er bekymret for konsekvensene ved akutte utslipp fra sjøtransporten som følge av grunnstøting, kollisjon, strukturfeil eller brann og eksplosjon.

Komiteen vil påpeke at kystbefolkningen er avhengig av et rent og produktivt hav. Kystnæringene vil ikke bare rammes av de direkte følgene av oljeforurensning. Erfaringer viser at de største økonomiske konsekvensene kommer på lengre sikt. Ifølge rapporten "The Prestige: one year on, a continuing disaster" av WWF-Spania, er de totale langsiktige økonomiske konsekvensene av ulykken estimert til hele 40 mrd. kroner. Kostnadene synliggjør behovet for en tilfredsstillende beredskap.

Komiteen peker på at den største utfordringen for miljøet i havet er skipstrafikken. En grunnstøting av en oljetanker langs kysten av Nord-Norge kan få svært alvorlige konsekvenser både for fisk og sjøfugl i området. Komiteen viser her blant annet til den alvorlige "Exxon Valdez"-ulykken utenfor Alaska for noen år siden. Økt olje- og gassvirksomhet både på norsk og russisk side i Barentshavet kan gi økt skipstrafikk langs kysten. Komiteen understreker derfor betydningen av å trappe opp oljevernberedskapen langs kysten av Nord-Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at ettersom Regjeringen har åpnet store områder i Barentshavet for petroleumsaktivitet, vil det være uansvarlig å ikke ruste opp oljevernberedskapen tilsvarende.

Disse medlemmer peker på at økt olje- og gassvirksomhet på norsk sektor av Barentshavet og utenfor Lofoten vil innebære en økt oljevernberedskap på grunn av de beredskapskrav som må settes til olje- og gassutvinning i dette området. Dette vil igjen kunne øke beredskapen i forhold til ulykker med skip.

Disse medlemmer viser til SFT-rapport "Risikobasert dimensjonering av statlig beredskap mot akutt forurensning, 2001". Rapporten beskriver nødvendige investeringer i utstyr i statlig beredskap i størrelsesorden 52 mill. kroner fra 2001-nivå, hvorav investeringer på 37 mill. kroner er nødvendige på strekningen i havområdet fra Lofoten og Barentshavet. SFT har videre beregnet at det er behov for årlige overføringer på om lag 75 mill. kroner pr. år til oppgradering og fornying av eksisterende utstyr og opplæring av mannskaper.

På bakgrunn av SFTs analyser og St.meld. nr. 14 (2004-2005) På den sikre siden - sjøsikkerhet og oljevernberedskap, gjennomførte regjeringen Bondevik II en storsatsing på oljevern gjennom:

- Oppbygging av nødvendig beredskap mot akutt forurensning.
- Analyse av utstyrskapitet for å holde den etablerte beredskapen på definert nivå.
- Videreføring og utvikling av den operative beredskapen gjennom økt innsats på kompetanseheving i egen og samarbeidende beredskapsorganisasjoner.

Disse medlemmer viser til at opprydningen etter Rocknes-forliset synliggjorde behovet for økte ressurser i form av kompetente mannskaper og materiell innen beredskapen i Norge.

Disse medlemmer viser videre til at Verdens naturfond (WWF) har påpekt at det er et stort behov for større mannskaper tilknyttet de ulike depotene i Norge, samt at saneringsutstyr for strandsonen er vesentlige mangler ved beredskapen. I dag oppgis det å være totalt svært få personer tilknyttet som depotmannskaper med tilstrekkelig opplæring. Antallet personer med tilstrekkelig kompetanse som kan mobiliseres ved en aksjon, må derfor trappes opp. Disse medlemmer mener anbefalingene er godt begrunnet.

Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at det innenfor dagens dimensjonerende beredskap ikke er tatt hensyn til en fremtidig økning i oljetransporten fra Russland. Beredskapen som skissert, betraktes derfor av disse medlemmer som en minimumsberedskap.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for en tilfredsstillende oljevernberedskap dimensjonert i forhold til risiko fra petroleumsaktivitet og skipstrafikk."

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en oppdatert analyse av ressursbehovet innen oljevernberedskapen i løpet av våren 2007."

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det er utviklet ordninger for å sikre kyststaters særlige behov for beskyttelse mot skipsfartens miljøvirkninger. De viktigste mekanismene er at FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) gir hav- eller kystområder status som spesielt miljøfølsomme havområder (PSSA) og/eller status som såkalte "special areas". Et land som søker IMO om opprettelse av et spesielt miljøfølsomt område, må dokumentere områdets miljøårbarhet, truslene fra internasjonal skipsfart og foreslå avbøtende tiltak. Området får da en spesiell avmerking på internasjonale sjøkart. I "special areas" gjelder strengere utslippskrav for olje, kjemikalier og avfall. Slik status gis på basis av områdets økologiske betydning, og ut fra at det er særlig belastet med skipstrafikk. Med bakgrunn i at skipstrafikken utenfor Nord-Norge er forventet å øke med påfølgende økt miljøbelastning, og som gir økt risiko for akutt oljeforurensning som følge av en skipsulykke, vil disse medlemmer vise til at forvaltningsplanen dokumenterer områdenes miljøfølsomhet,

og at Regjeringen med dette grunnlaget bør vurdere å søke PSSA-status for de sårbare områdene fra utenfor Lofoten til Barentshavet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere å søke PSSA-status for de sårbare og verdifulle havområdene utenfor Lofoten og Barentshavet."

Tiltak i forhold til forurensning og biologisk mangfold

Komiteen har merka seg Regjeringa sine planlagde tiltak i samband med problematikken knytt til miljøgifter. Komiteen sluttar seg til Regjeringa sin politikk på dette området.

Komiteen har òg merka seg Regjeringa sitt planlagde arbeide i perioden frem til 2010 med omsut til trua, sårbare og omsynskrevjande artar og naturtyper. Dette arbeidet skal vere med å stogge tapet av biologisk mangfald i dette området. Komiteen er positiv til og ser fram mot dette arbeidet.

Komiteen vil framheve moglegheitene innanfor reiseliv og turisme som denne landsdelen har. Desse moglegheitene skal tas vare på og utviklast.

Komiteen meiner av den grunn at det er viktig å drive ulike næringar gjennom ein god miljøforvaltning, slik at turistane òg i framtida kan oppleve reint hav og vakker natur.

Komiteen mener turisme og reiseliv er en viktig næring i Nord-Norge, sammen med fisket og petroleumsvirksomheten. Reiselivsnæringens vekstpotensial er stort og andel sysselsatte er 10 pst. av befolkningen i Nord-Norge. Ressursen reiselivet i nordområdene er knyttet til ren og frisk natur, levende kystkultur og muligheter for naturbaserte opplevelser forbundet med disse. Det må derfor tas hensyn til å sikre de verdier reiselivet er opptatt av, som det visuelle miljø ved utbygging på land og til havs, og hensynet til sikkerhet og beredskap.

Komiteen vil særlig peike på fiskeriforvaltninga, som er heilt sentral i dei nordlege havområda. Framtidig næringsverksemd, til dømes innanfor petroleumssektoren, må skje i nært samarbeid med fiskarane og deira organisasjonar. All framtidig verksemd i havområda må gå føre seg innanfor dei rammar som er gjevne, og vert gjevne, av natur og økologi i området.

Komiteen understreker hvor viktig fiskeri- og havbruksnæringen er for Norge og nordområdene, og at det er en av våre viktigste eksportnæringer. Komiteen viser til at næringen også har et stort verdiskapningspotensial. Det er viktig å sikre gode rammevilkår, slik at verdiskapningspotensialet blir utløst og vi får en robust næring. Dette for å skape lønnsomme bedrifter, langsiktige og trygge arbeidsplasser og levende kystsamfunn.

Komiteen mener det er viktig at fiskeressursene forvaltes på en måte som sikrer sysselsetting og inntjening for kommende generasjoner. Norsk fiskeri- og havbrukspolitikk må derfor være basert på prinsippet om bærekraftig forvaltning og høsting. Norge må være

et foregangsland når det gjelder havforskning som basis for fiskeriforvaltningen. Norske myndigheter må gjennom internasjonalt samarbeid arbeide aktivt for å sikre legitimitet og støtte til nødvendige fiskerireguleringer, og for nødvendige håndhevelses- og kontrolltiltak.

Komiteen mener vi må ha et fortsatt nært samarbeid med Russland for å sikre en bærekraftig forvaltning av fiskeri- og havressursene i Barentshavet. Fiskejuks må forhindres blant annet ved samordning av kontrolltiltak.

Komiteen mener det er nødvendig med økt fokus på kontroll og overvåking av de fornybare fiskeressursene som er i Barentshavet. Komiteen støtter Regjeringens tiltak for å sikre en god forvaltning av fiskebestandene.

Komiteen ser det som positivt at forvaltningsplanen tar opp ulovlig fiske som eget tema. Komiteen mener det er viktig at tiltak for å redusere det ulovlige fisket økes. Vi må styrke kontrollen både ved norsk og utenlands fiskeriaktivitet, både til sjøs og ved landing av fangst.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er urolig for signalene om at store trålere ødelegger havbunnen, viktige korallrev og fiskeplasser. I forvaltningsplanen erkjennes det at "tråling med tung bunnredskap skader bunnen slik at bunn-samfunnene endrer karakterer" og dermed ødelegges. Meldingen viser blant annet til at 30-50 prosent av Norges koraller allerede er ødelagt av slik tråling, og at det gjøres "nye" funn av svampsamfunn og koraller ved hvert letetokt. Særlig er Tromsøflaket utpekt som et viktig område, hvor det i dag foregår lite tråling.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at kongekrabben er en introdusert art i norske farvann. Ifølge Havforskningsinstituttet, Direktoratet for Naturforvaltning og Miljøverndepartementet vet man ikke om den medfører en alvorlig trussel mot det biologiske mangfoldet. Det er imidlertid bred enighet langs kysten og i forskningsmiljøene om at det ikke ville være heldig om kongekrabben skulle bli spredt sørover.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener kongekrabben kan være en trussel mot økosystemet. Det må være et mål å redusere sannsynligheten for kongekrabbens effekter til et minimum. Flertallet er kjent med at Fiskeri- og kystdepartementet vil komme med en egen stortingsmelding om kongekrabben senere i år. Flertallet understreker at Miljøverndepartementet må spille en sentral rolle i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre er

bekymret for at ulike syn på det prinsipielle grunnlaget for opprettelsen av fiskevernsonen ved Svalbard i visse tilfeller har ført til protester mot norske reguleringer og håndhevelsestiltak. Disse medlemmer viser også til de vanskeligheter som eksisterer på grunn av manglende adgang til russisk økonomisk sone for gjennomføring av fiskeriforskningstokt og redusert evne på russisk side til å gjennomføre pålitelig ressurskontroll.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at vi er forpliktet etter konvensjonen om biologisk mangfold til å håndtere kongekrabben som en introdusert art, og ikke som en økonomisk ressurs.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at kongekrabbe stadig påfører skade på fiskeutstyr, mens det er bare noen få fiskere som gis tillatelse til å beskatte bestanden øst for 26 grader øst. Det fiskes i dag fritt vest for 26 grader øst.

Disse medlemmer er skeptiske til at forvaltningen av kongekrabbe er basert på at den totale bestanden skal vokse, til tross for at det er en introdusert art. Denne forvaltningspraksisen kommer blant annet til syne gjennom at fangede hunner blir sluppet ut igjen. Kongekrabben spiser blant annet lodderogn og tang og tare. Dette medfører naturlig nok redusert loddebestand, og det vil også på sikt kunne ramme andre arter som gyter på grunt vann i tareskogen, som for eksempel sei.

Disse medlemmer peker på at kongekrabben er en introdusert art og bør behandles deretter. Et tiltak for å redusere arten som bør vurderes, er et pålegg om å beholde fangede hunnkrabber om bord ved fangst.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen åpne for at alle båter med torskekvote gis tillatelse til fri fangst av kongekrabbe i hele forvaltningsplanens virksomhetsområde."

Disse medlemmer har merket seg at forvaltningsplanen slår fast at larver og yngel av fisk ikke påvirkes negativt av seismikkskyting. Derimot er det god grunn til å tro at seismikk synes å ha en bortvisende effekt på voksen fisk, men ikke nødvendigvis slik at den tar skade. Også kommersielt utnyttbare fiskeslag synes å opptre på denne måten. Disse medlemmer forstår at seismikkskyting på fiskefelt før og under de årlige fiskeperioder på feltet kan representere en interessekonflikt mellom fiskeri- og oljenæringen.

Disse medlemmer viser til at de fleste felter som bygges ut i dag har overtrålbare bunninstallasjoner. Slike installasjoner forutsettes benyttet overalt i sonen i størst mulig grad.

Disse medlemmer viser til at leteboring nødvendigvis må foregå fra overflaten, og at sikkerhetssonen rundt et letefartøy potensielt kan sperre et fiskefelt for fiskerne. I de mest intense fiskesesongene bør eventuell leteboring med overflate-fartøy skje i forståelse med fiskerinæringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Fiskarlaget ønsker velkommen oljeaktivitet i nordområdene, og at det bør legges til rette for at oljeindustrien og fiskerinæringen skal kunne eksistere side ved side. Forslaget fra Regjeringen om at man i enkelte områder bare skal få bore i vinterhalvåret strider med disse intensjoner, siden dette innbefatter gyteperioden for norsk arktisk torsk (skrei), samt at den perioden er mest værhard og dermed innebærer størst risiko for uhell.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen utrede et samarbeidsorgan der OLF og Fiskarlaget sammen med andre aktører bestemmer når og hvor det er formålstjenlig at seismikkskyting og lete-/prøveboring skal finne sted."

Disse medlemmer peker på at bestandene av kystnær sel på langt nær beskattes så mye som tidligere. Dette bidrar til økende utfordringer langs kysten. Sel spiser mye fisk, og er således en konkurrent til andre arter og til kommersielt fiske. For det kommersielle fisket er det også et problem at selen gjør skade på fiskeredskap og sprer parasitter som både dreper fisk og gjør fisk langt mindre verdt. Sel kan imidlertid også være en ressurs. Sel- og sjøfuglsafari for turister er en voksende næring i deler av Nord-Norge.

Disse medlemmer mener Regjeringen bør vurdere å øke beskatningen av sel langs kysten. Ikke alle selarter har like høye bestandstall, og noen bør beskyttes mot eventuell beskatning.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det er liten kunnskap om svampsamfunnenes utbredelse og rolle i økosystemet. Svamper har et stort potensial innenfor medisinen. Svampsamfunnene er trolig svært sårbare. Det samme gjelder korallrevene. Svært få deler av svampsamfunnene og korallrevene er kartlagt. Disse medlemmer mener forvaltningsplanen her må basere seg på en føre-var-tilnærming. Nye aktiviteter må utsettes til havbunnen er kartlagt og sammenhengene i økosystemet forstått bedre.

Disse medlemmer viser til Australia, hvor det har vært opprettet marine beskyttede områder og der det er store restriksjoner på høsting. Dette for å sikre en føre-var-tilnærming og en erkjennelse av at dagens kunnskap ikke er god nok for en økosystembasert forvaltning.

Disse medlemmer mener det er positivt at MAREANO-programmet skal foreta en systematisk kartlegging av bunnen i Barentshavet, og at denne kartleggingen vil bidra som grunnlag for å vurdere om der er områder som bør stenges for enkelte fiskeredskaper. Disse medlemmer viser til at det allerede i dag er fem områder på kontinentalsokkelen som er stengt for bunntåling. MAREANO-programmet er en svært viktig, men også ressurskrevende undersøkelse. For at ikke mer havbunn skal ødelegges mens utredningen pågår, ber disse medlemmer Regjeringen vurdere

å midlertidig verne de områder som er utpekt som svært sannsynlige verdifulle bunnhabitatområder mot bunntråling nå. Et eventuelt endelig forbud bør vente til resultatene fra MAREANO-programmet foreligger.

Disse medlemmer er bekymret for at fiskearter som lodde, blåkveite, uer og reker i dag har lave bestander i forhold til langtidsgjennomsnittet. Disse medlemmer er urolig for hardt beskatningspress fra fiskeriene. Disse medlemmer mener Regjeringen bør legge retningslinjer for at havforskningens råd må følges.

Rammer for petroleumsvirksomhet

Komiteen vil peike på det potensialet for vekst og utvikling ein vil kunne stå ovafor i nord som ein fylgje av auka framtidig petroleumsverksemd i havområda i Nord-Noreg. Auka petroleumsverksemd i nordområda vil vere eit viktig bidrag til å utvikle ein meir mangfaldig næringsstruktur i våre tre nordlegaste fylker. Forutan auka sysselsetting og optimisme vil det gjere landsdelen meir allsidig og robust. Dette vil vere med å trygge og utvikle levekåra for innbyggjarane i landsdelen i åra som ligg føre oss.

Komiteen vil av den grunn streke under at den framtidige petroleumsverksemda må kome landsdelen til gode mellom anna gjennom oppdrag som sikrar industri- og næringsutvikling på land.

Komiteen har merket seg at Regjeringen gjennom Kommunal- og regionaldepartementet vil sette i gang et prosjekt for å kartlegge ringvirkningene på land av aktivitet i havet utenfor Nord-Norge. Komiteen støtter dette. Prosjektet bør omfatte tiltak for hvordan en kan legge til rette for at landsdelen får best mulig verdiskapning og ringvirkninger av petroleumsaktiviteten til havs og på land.

Komiteen mener at utviklingen av petroleumsressursene er viktig både for Norge og for de nordlige fylkene spesielt. Petroleumsressursene utgjør en viktig del av norsk økonomi, og de har i stor grad bidratt til utviklingen av det norske velferdssamfunnet. Produksjonen i nordområdene vil kunne bidra til å sikre velstand og velferd når produksjonen i sør trappes ned. Utbygging i nordområdene bidrar også til å opprettholde og videreutvikle vår petroleumskompetanse og -erfaring.

Komiteen viser til dagens situasjon, og at vi står overfor en stor utfordring med å skape arbeidsplasser, særlig for unge mennesker, i de nordlige fylkene. Utviklingen av olje- og gassressursene kan være én av flere muligheter for å sikre og skape arbeidsplasser i nord. Komiteen understreker viktigheten av at Nord-Norge får dra nytte av de verdiene som høstes på havbunnen, i form av arbeidsplasser og aktivitet.

Komiteen vil òg streke under at framtidig petroleumsverksemd i området heile tida må vere innanfor dei rammer som vert fastlagt av økologi og miljø.

Komiteen viser til at myndighetene i dag mangler nødvendige meteorologiske data fra Barentshavet om temperatur, vindhastighet, bølgehøyder og strømshastighet. Samlet gir slike data et vesentlig grunnlag for utforming av innretninger og etablering av nødvendig

beredskap. Komiteen forventer at Regjeringen arbeider for at dekningsgraden av værobservasjoner i Barentshavet økes.

Komiteen viser videre til at vær som kommer fra nord ofte vil komme uten at værvarsling kan fange det opp. Polare lavtrykk er derfor et særlig fenomen i nordområdene. Komiteen understreker viktigheten av at både petroleumsnæringen og myndighetene tar hensyn til dette ved planlegging og gjennomføring av virksomhet i disse områdene.

Komiteen mener at utviklingen av petroleumsressurser gjør Norge til interessant partner for andre land, og styrker muligheten for samarbeid. Disse medlemmer ser det som avgjørende at Norge kommer tettest mulig i samarbeid med utviklingen på russisk side om utviklingen i Barentshavet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at nærheten til de nordvest-russiske olje- og gassressursene kan åpne nye muligheter for Nord-Norge og nordnorsk næringsliv.

Fleirtallet i komiteen, medlemmene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, har merka seg at dette mellom anna er teke omsut til ved å gå meir forsiktig fram i særleg sårbare område. Fleirtallet deler Regjeringa si vurdering av at ein i einskilde område treng meir kunnskap og kartlegging før ein fattar endelege slutningar knytt til framtidig næringsverksemd i desse områda.

Flertallet viser til at Regjeringen ikke åpner for petroleumsvirksomhet i flere av de områdene som er mest sårbare og verdifulle i ressurs- og miljømessig forstand, og det er avdekket et betydelig behov for ny kunnskap knyttet til det marine økosystemet. Dette er områder fra Lofoten til og med Tromsøflaket, Eggakanten, kysten av Finnmark, Iskanten, Polarfronten og kystsonen omkring Bjørnøya og resten av Svalbard.

Flertallet viser særlig til Bjørnøyas biologiske mangfold og den nære koblingen mellom økosystemene på land og i havet. Flertallet legger til grunn at når dagens naturreservat på Bjørnøya utvides ut i havet til 22 km, innebærer det et varig verneområde.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Norge har mer enn 30 års erfaring med petroleumsvirksomhet utenfor kysten vår. Først i Nordsjøen, deretter i Norskehavet, og nå i den siste tiden i Barentshavet. Disse medlemmer viser til at erfaringene fra Nordsjøen og Norskehavet er viktige å ta med seg når virksomheten utvides til havområdene lenger nord. Disse medlemmer har merket seg at vår petroleumsvirksomhet har foregått i sameksistens med fiskerivirksomheten og innenfor miljømessig forsvarlige rammer. Disse medlemmer har merket seg at gjennom vår olje- og gasshistorie har det ikke forekommet uhell eller andre utslipp som har medført varige skader på miljøet.

Samtidig understreker disse medlemmer at en utvidelse av petroleumsvirksomheten til farvann lenger nord medfører at det er enda viktigere å fokusere på miljø og sikkerhet. Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten er noen av verdens viktigste gyteområder for fisk. Dette krever at vi setter særlig strenge krav til petroleumsvirksomheten i disse områdene. Disse medlemmer viser til at Stortinget har stilt krav om null utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten i Barentshavet, og slutter seg til dette, både når det gjelder Barentshavet og når det gjelder havområdene utenfor Lofoten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det bør være et avdelingskontor av Petroleumstilsynet lokalisert til Harstad, der det allerede finnes betydelig kompetanse og et solid fagmiljø, for å håndtere nye utfordringer som følger av økt petroleumsaktivitet i de nordlige havområder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener at også økt myndighetsaktivitet i nord må utvikles i takt med den økte petroleumsaktiviteten i Norskehavet og Barentshavet.

Disse medlemmer ber Regjeringen utrede hvordan Petroleumstilsynet og tilsynsoppgavene best kan ivaretas når petroleumsaktiviteten øker i de nordlige havområdene, enten ved opprettelse av et avdelingskontor i Harstad eller på annen måte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer i samsvar med dette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede hvordan Petroleumstilsynet og tilsynsoppgavene best kan ivaretas når petroleumsaktiviteten øker i de nordlige havområdene, enten ved opprettelse av et avdelingskontor i Harstad eller på annen måte."

Disse medlemmer peker videre på de betydelige ringvirkninger petroleumsaktiviteten har hatt for norsk næringsutvikling. Dette har sterkest gjort seg gjeldende på Vestlandet. Men virkningene er også sterke i andre deler av landet hvor det er blitt etablert petroleumsvirksomhet. Disse medlemmer vil her særlig peke på virkningene i Hammerfest-området som følge av utbyggingen av Snøhvit-feltet. Utbyggingen har gitt Hammerfest-området mer enn 50 nye bedrifter. Fraflytting er snudd til netto innflytting. Boligbyggingen og fødselsraten er økt. Pessimisme er snudd til optimisme. Den positive trenden rundt Hammerfest gir nytt håp for nærings- og befolkningsstrukturen i hele Nord-Norge. Disse medlemmer mener at befolkningen i også andre deler av Nord-Norge må kunne få de samme muligheter som befolkningen i Hammerfest-området har fått. Petroleumsnæringen vil kunne gi en bredere næringsstruktur i landsdelen, i tillegg til de tradisjonelle næringene.

Disse medlemmer mener at Regjeringens forslag til forvaltningsplan er altfor defensiv når det gjelder å ta i bruk mulighetene olje- og gassvirksomhet kan gi for næringsutvikling i Nord-Norge, videreutvikling av petroleumsnæringen og verdens energiforsyning.

Disse medlemmer er særlig kritiske til at Regjeringen ikke vil konsekvensutrede helårlig petroleumsvirksomhet i Nordland VI, Nordland VII og Troms II. Disse medlemmer viser til at det bare er noen få områder utenfor Lofoten som er åpnet for petroleumsvirksomhet av Stortinget. De områdene som anses som mest prospektive - Nordland VII og østlig del av Nordland VI - er ikke åpnet. Skal områdene som i dag ikke er åpnet gjøres tilgjengelig for petroleumsvirksomhet, må det utføres en konsekvensutredning som belyser konsekvensene av petroleumsaktivitet i det aktuelle området på miljø, fiskeri, andre næringer mv. Spørsmålet om åpning må deretter legges frem for Stortinget.

En konsekvensutredning av helårlig petroleumsvirksomhet i disse områdene vil derfor ikke automatisk medføre olje- og gassvirksomhet de nærmeste årene, men vil kartlegge konsekvensene i forhold til miljø, fiskeri og andre hensyn som følge av slik virksomhet, og hvilke krav til miljø og sikkerhet som må stilles til denne. Å utsette konsekvensutredning av helårlig petroleumsvirksomhet i Nordland VI, Nordland VII og Troms II til etter 2010, vil utsette en mulig produksjonsstart for olje- og gassvirksomhet i dette området til tidligst 2015. Dette vil medføre at noen av de mest lovende områdene for olje- og gassvirksomhet vil bli liggende brakk i et ti-år fremover. Petroleumsnæringen, så vel som befolkningen i Nord-Norge, går glipp av mulighetene olje- og gassaktivitet kunne ha gitt for sysselsetting og næringsutvikling i mange år fremover.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen konsekvensutrede helårlig petroleumsvirksomhet i Nordland VII, Troms II og de delene av Nordland VI som hittil ikke er åpnet for petroleumsaktivitet."

Disse medlemmer har merket seg at selv om Regjeringen sier nei til å konsekvensutrede helårlig petroleumsvirksomhet i Nordland VII og Troms II, så åpnes det for at Oljedirektoratet kan hente inn seismikk i disse områdene. Disse medlemmer støtter dette, men påpeker at det også må være anledning til å hente inn 3-dimensjonal seismikk, i tillegg til 2-dimensjonal seismikk. Disse medlemmer mener videre at denne muligheten også må gjelde de uåpnede delene av Nordland VI.

Disse medlemmer fremmer i denne sammenheng følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen åpne for at det kan hentes seismikk også fra de uåpnede områdene av Nordland VI, på samme måte som Regjeringen legger opp til for Nordland VII og Troms II."

Disse medlemmer forutsetter at arbeidet Oljedirektoratet skal gjøre rundt kartlegging/seismikk i Nordland VII og Troms II - og evt. Nordland VI - gjøres tilgjengelig for petroleumsnæringen, og er av en type og kvalitet som kan brukes av oljeselskapene ved en konsekvensutredning. Disse medlemmer forutsetter også at Regjeringen vil sikre tilstrekkelige bevilgninger slik at arbeidet ikke forsinkes.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen foreslår at det ikke skal igangsettes petroleumsvirksomhet i et belte på 35 km langs kysten fra Troms II til grensen mot Russland. Videre at Regjeringen mener at det ikke skal igangsettes ny petroleumsvirksomhet i området 35-50 km langs den samme kystlinjen, og at det i området mellom 50 km og 65 km fra grunnlinjen ikke vil være tillatt med leteboring i oljeførende lag i perioden 1. mars-31. august. Disse medlemmer er kritiske til å etablere slike soner for petroleumsvirksomhet langs kysten, og påpeker at lenger sør er det store olje- og gassfelt i drift svært nær kysten av Vestlandet, uten at dette har medført problemer. Disse medlemmer har også merket seg at Regjeringen selv gir unntak fra dette ved å åpne for virksomhet på Goliatfeltet, og finner det derfor vanskelig å se noen god begrunnelse for disse begrensningene langs kystlinjen.

Disse medlemmer mener en riktig politikk må være å stille strengere miljø- og sikkerhetskrav overfor oljeselskapene i de områder hvor man mener risikoen for og konsekvensene av uhell er høyere enn normalt.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om at det i tråd med tidligere praksis på norsk sokkel og i forbindelse med Goliat-feltet, heller ikke etableres utenfor Finnmark en egen sone langs kystlinjen med begrensninger på petroleumsaktiviteten."

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen gjør unntak fra disse begrensningene ved at petroleumsvirksomhet i allerede tildelte tillatelser til og med 19. konsesjonsrunde videreføres, nye utlysninger og tildelinger i TFO-området tillates, og det åpnes for utvikling av tilleggsressurser i disse områdene. Disse medlemmer støtter disse unntakene, gitt Regjeringens begrensninger på petroleumsvirksomhet i kystsonen langs Troms og Finnmark. Disse medlemmer peker særlig på Goliat-feltet der det er gjort lovende oljefunn. Disse medlemmer understreker viktigheten av at rettighetshaverne må få mulighet til å bygge ut dette feltet dersom de finner det drivverdig innenfor de myndighetsbestemte krav til miljø og sikkerhet, og at det ikke settes noen begrensninger i forvaltningsplanen i forhold til en slik utbygging.

Når det gjelder de øvrige områder som er omtalt i forvaltningsplanen: Bjørnøya, Iskanten og Polarfronten, Tromsøflaket, Eggakanten og øvrige havområder i Barentshavet, slutter komiteens medlemmer fra Høyre seg til Regjeringens foreslåtte rammer for petroleumsaktivitet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg den teknologiske utviklingen innen petroleumsvirksomhet med stadig nye og mer avanserte metoder for boring og utvinning av ressursene. Olje- og gassfelt som det på grunn av vanskelig tilgjengelighet og høy risiko ikke tidligere var aktuelt å utbygge, kan nå bygges ut. Utvinning av olje og gass er en høyteknologisk næring der Norge er i verdenstoppen. Disse medlemmer understreker betydningen av at petroleumsnæringen får videreføre denne teknologiske utviklingen, og peker på at tilgang til areal og satsing på forskning og utvikling er viktig i så henseende.

Disse medlemmer viser til at norsk petroleumspolitikk alltid har vært preget av brede forlik med hensikt å skape langsiktighet og forutsigbarhet. Det er viktig med tanke på petroleumsnæringens investeringshorisonter og enormt kapitalkrevende installasjoner. Det vil derfor være oppsiktsvekkende dersom Regjeringen legger seg på en linje hvor forvaltningsplanen bare får støtte fra 87 av 169 representanter på Stortinget.

Disse medlemmer ønsker å få til et bredt kompromiss, slik at forvaltningsplanen både blir robust og langsiktig, og unngår unødvendige hindringer for fornuftig næringsutvikling i nordområde. Disse medlemmer viser til at et forlik med for eksempel Fremskrittspartiet og Høyre, gir støtte fra hele 148 representanter.

Disse medlemmer konstaterer dessverre at intern uenighet i Regjeringen gjør at det fortsatt mangler mange viktige avklaringer, spesielt vedrørende petroleumsvirksomhet i områdene Nordland VI, Nordland VII og Troms II. Regjeringen velger å skyve de vanskelige avgjørelsene foran seg til 2010, og forvaltningsplanen fremstår i realiteten som en utsettelsesplan. Regjeringens såkalte offensive nordområdepolitikk er redusert til hyggelig Finnmarkspolitikk. Disse medlemmer har merket seg at representanter for både Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti begynte debatten om omkamp i 2010 allerede samme dag som forvaltningsplanen ble fremlagt.

Disse medlemmer er selvsagt fornøyd med at en rekke relativt ukontroversielle saker er avklart, men hadde forventet enda mer offensive løsninger basert på valgkampløftene for et knapt år siden.

Disse medlemmer ønsker en offensiv og forsvarelig nærings- og petroleumspolitikk i nordområdene, og mener det er viktig med en jordnær vurdering av risiko for og konsekvensene av uhell. Det må legges gode kjøreregler i bunn, slik at samspillet mellom ulike næringer fungerer godt og uten unødvendige konfrontasjoner og konflikter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er glade for at Stortinget endelig har forvaltningsplanen til behandling. Disse medlemmer viser til at det gjentatte ganger har vært etterlyst avklaringer rundt fremtidig nærings- og petroleumsvirksomhet i nordområdene, men at dette gjentatte ganger har vært utsatt i påvente av forvaltningsplanen.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre mener en bør legge til rette for verdiskapning lokalt langs kysten der ressursene finnes. Innbyggerne i Nord-Norge må få videreutvikle den verdifulle kompetansen de i dag besitter når det gjelder drift, leting, ledelse og HMS-arbeid innen petroleumssektoren. Disse medlemmer mener en bør vurdere et spesifikt program innen Innovasjon Norge for å skape flere arbeidsplasser i landsdelen.

Disse medlemmer mener at særlig verdifulle og sårbare områder krever særskilt aktsomhet. Disse medlemmer mener at når det ikke er påvist at hensynet til fiskeriene og miljøet kan ivaretas på en tilfredsstillende måte ved oppstart av petroleumsvirksomhet i området, må en legge føre-var-prinsippet til grunn, og ikke åpne for petroleumsvirksomhet. Det var på dette grunnlag med kunnskaper fra ULB'en at regjeringen Bondevik II besluttet at det ikke skulle åpnes for videre petroleumsvirksomhet i Nordland VI utenfor Lofoten. Områdets spesielle karakter med hensyn til gyteområde for viktige fiskeslag og områdets betydning som fangstområde ble tillagt betydelig vekt.

Disse medlemmer er skuffet over at Regjeringen ikke foreslår et mer langvarig vern. Flere er av de mest sårbare områdene er kun vernet ut denne stortingsperioden. Etter disse medlemmers syn undergraver det selvet målet med forvaltningsplanen om å komme frem til et forvaltningsregime som skal vare frem til 2020.

Disse medlemmer mener områder som har ekstremt sårbare økosystem, som på grunn av klimatrusselen og langtransporterte miljøforurensninger blir utsatt for store belastninger, og som er rike på verdifulle arter, bør skånes mot oljevirksomhet. Disse medlemmer mener at oljeutvinning ikke skal foregå i sårbare naturområder der miljøhensyn taler for at oljeutvinning er uforsvarlig. Petroleumsfrie soner må opprettes for å sikre slike områder et langsiktig vern fra oljevirksomhet.

Disse medlemmer viser til at St.meld. nr. 12 (2001-2002) Rent og rikt hav, la opp til at forvaltningsplanen skulle foreta en vurdering av petroleumsfrie soner i havområdet fra Lofoten og nordover. Til tross for dette inneholder ikke forvaltningsplanen en slik vurdering.

Disse medlemmer beklager at Regjeringen ikke følger opp intensjonene fra St.meld. nr. 12 (2001-2002). Sett ut fra en helhetlig forvaltning av havområdene utenfor Lofoten og Barentshavet, mener disse medlemmer at konfliktene mellom oljevirksomhet og miljø-, nærings- og fiskeriinteressene er av en slik karakter at petroleumsfrie soner bør etableres.

Disse medlemmer vil etablere en petroleumsfrie sone utenfor Lofoten og Vesterålen, det vil si Nordland VI, Nordland VII og Troms II. Det må ikke åpnes for petroleumsaktivitet før det er dokumentert at utvinning kan skje uten skade for fiskeriene og miljøet. Etter disse medlemmers syn er disse områdene så verdifulle ut fra et miljø- og næringsmessig perspektiv, at det ikke er aktuelt å akseptere noen risiko for skade.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen etablere en petroleumsfrie sone utenfor Lofoten og Vesterålen."

Disse medlemmer mener det er svært uheldig at Regjeringen åpner for petroleumsvirksomhet i områder som er svært sårbare. Dette gjelder Tromsøflaket, som er et viktig oppvekstområde for fisk. Her frarådet blant annet Havforskningsinstituttet olje- og gassvirksomhet. Langs kysten av Finnmark åpnes det også for oljevirksomhet langt nærmere land enn det fagmiljøene tidligere har anbefalt.

Disse medlemmer mener at dersom man tillater oljevirksomhet innenfor 120 km, vil oljeutslipp kunne nå viktige naturverdier på under to døgn. Resultatet kan bli uopprettelig skade for både natur og lokalsamfunn.

Disse medlemmer har merket seg at det er åpnet for at rettighetshaverne på Goliat kan foreta de nødvendige avgrensingsboringene for å avklare om dette feltet kan bygges ut. Utvinningstillatelsen for Goliat ligger i det sårbare området like utenfor Tromsøflaket. Disse medlemmer understreker likevel at denne beslutningen ikke innebærer et endelig ja til utbygging av Goliatfeltet dersom dette skulle bli aktuelt. Disse medlemmer vil påpeke at i henhold til St.meld. nr. 38 (2003-2004), skal det tas stilling til saken når rettighetshaverne fremmer sin utbyggingsplan. Det blir da opp til selskapene å demonstrere at en eventuell utbygging tar tilstrekkelig hensyn til miljøet og det særlig verdifulle området.

Disse medlemmer viser til at nordområdene er Norges strategiske satsningsområde i årene som kommer. På grunn av energisituasjonen kan Barentshavet bli den viktigste petroleumsregionen i Europa. Disse medlemmer mener det er miljøfaglig grunnlag for å tillate petroleumsvirksomhet på deler av sokkelen utenfor Nord-Norge.

Disse medlemmer vil være med på å legge premissene for utviklingen av petroleumsressursene. Disse medlemmer mener Norges rolle som stor energiproduent skal forenes med å være et foregangsområde på miljøområdet. Vår petroleumsvirksomhet må ta utgangspunkt i at olje og gass er en ikke-fornybar ressurs og må forvaltes i et langsiktig perspektiv. Investerings- og utvinningsnivå må ta hensyn til miljøet og ansvaret for kommende generasjoner.

Disse medlemmer viser til viktigheten av at petroleumsvirksomheten fortsatt må være i konstruktiv dialog med lokale og sentrale myndigheter, fiskeri- og andre næringsinteresser, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner. Disse medlemmer legger til grunn at virksomheten må tilpasses områdespesifikke forhold, og baseres på sameksistens med fiskerinæringen, ivaretagelse av miljøhensyn, lokal forankring og skrittvis utforskning av området. Vi må gå varsomt frem med petroleumsvirksomhet i nordlige havområder.

Etter disse medlemmers syn bør petroleumsvirksomheten baseres på landbaserte utbyggingsløs-

ninger med overfiskbare havbunnsinstallasjoner, hvor oljen og gassen transporteres i lukkede systemer til terminanlegg på land. Dette vil minimere konflikter med fiskerieringen, det vil ikke bli noen synlige installasjoner på sjøen, og det vil bidra til sysselsetting og verdiskapning i perioden.

Disse medlemmer mener at det "geologiske kartleggingsarbeidet" Oljedirektoratet skal utføre, herunder seismikkinnnsamling, i Nordland VII og Troms II, ikke skal inngå i en eventuell fremtidig konsekvensutredning for områdene.

Etter disse medlemmers syn må boretidsbegrensninger fortsatt gjelde for hele utvinningstillatelser. For utvinningstillatelser som ligger delvis innenfor Regjeringens grense på 65 kilometer, må boretidsbegrensningen gjelde hele tillatelsen.

Ved oppstart av petroleumsvirksomhet bør man etter disse medlemmers syn være i dialog med Sameetinget og reindriftens organisasjoner for å vurdere avbøtende tiltak for å begrense eventuelle negative konsekvenser av utbyggingen for samiske næringer, kultur og samfunn.

Disse medlemmer viser til at de samfunnsmessige ringvirkninger ved eventuelle funn må dokumenteres av selskapene i konsekvensutredningen, og forskrifter til konsekvensutredningen bør endres i tråd med dette.

Disse medlemmer har merket seg at forvaltningsplanen slår fast at det ikke er påvist noen virkning på bestandsmålet av seismikkskyting innen petroleumssektoren, og at det ut fra dagens kunnskap ikke er forurensning av betydning. Disse medlemmer er likevel bekymret for signaler fra Fiskarlaget om at seismikk er i ferd med å bli et av de største problemene for fiskerieringen. Disse medlemmer viser til at Norges Fiskarlag er mot all seismisk skyting i Nordland VI, Nordland VII og Troms II, samt beskyttelsessonen på 18 nautiske mil av grunnlinjen utenfor Troms og Finnmark. For å sikre et best mulig samarbeid og minst mulig skade for fisken, mener disse medlemmer at fiskerieringen må få anledning til å være med på å bestemme tidspunktet for skyting av seismikk.

Disse medlemmer mener seismikkskytingen ikke skal inngå som en begynnelse på en konsekvensutredning. Disse medlemmer tolker Regjeringen slik at det kun er seismikkskyting som skal tillates i Nordland VII og Troms II, og at det ikke skal være noen grunne stratografiske boringer.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen bevilge tilstrekkelig med midler til å dekke kunnskapsbehovet knyttet til den helhetlige forvaltningen av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten i forbindelse med statsbudsjettet for 2007.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen snarest ratifisere ballastvannkonvensjonen.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringa snarest sikre en slepebåtkapasitet som tar hensyn til det sårbare kystmiljøet langs hele norskekysten - med en normal responstid på 6 timer, og maksimalt 12 timer.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen utrede et samarbeidsorgan der OLF og Fiskarlaget sammen med andre aktører bestemmer når og hvor det er formålstjenlig at seismikkskyting og lete-/prøveboring skal finne sted.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen sørge for en tilfredsstillende oljevernberedskap dimensjonert i forhold til risiko fra petroleumaktivitet og skipstrafikk.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en oppdatert analyse av ressursbehovet innen oljevernberedskapen i løpet av våren 2007.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen utrede hvordan Petroleumstilsynet og tilsynsoppgavene best kan ivaretas når petroleumaktiviteten øker i de nordlige havområdene, enten ved opprettelse av et avdelingskontor i Harstad eller på annen måte.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen konsekvensutrede helårslig petroleumsvirksomhet i Nordland VII, Troms II og de delene av Nordland VI som hittil ikke er åpnet for petroleumaktivitet.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen åpne for at det kan hentes seismikk også fra de uåpnede områdene av Nordland VI, på samme måte som Regjeringen legger opp til for Nordland VII og Troms II.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen om at det i tråd med tidligere praksis på norsk sokkel og i forbindelse med Goliat-feltet, heller ikke etableres utenfor Finnmark en egen sone langs kystlinjen med begrensninger på petroleumaktiviteten.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen justere de påbudte seilingsledene i tråd med anbefalingene i forvaltningsplanen så snart som praktisk mulig.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 12*

Stortinget ber Regjeringen åpne for at alle båter med torskekvote gis tillatelse til fri fangst av kongekrabbe i hele forvaltningsplanens virksomhetsområde.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:*Forslag 13*

Stortinget ber Regjeringen innføre det eksisterende nullutslippsregimet for havområdet utenfor Lofoten og Barentshavet for landanlegg tilknyttet petroleumsvirksomheten.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen vurdere å søke PSSA-status for de sårbare og verdifulle havområdene utenfor Lofoten og Barentshavet.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen etablere en petroleumsfri sone utenfor Lofoten og Vesterålen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

St.meld. nr. 8 (2005-2006) - helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplan) - vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 8. juni 2006

Gunnar Kvassheim
leder

Tore Nordtun
ordfører